

Monumentnummer*: 518412

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82903/119

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
Amsterdam	Amsterdam		Noord-Holland				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kloveniersburgwal	87			1011 KA	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	89			1011 KA	Amsterdam		
Groenburgwal	24			1011 HW	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amsterdam	G				5492		

Omschrijving**

Inleiding

Aan de Kloveniersburgwal in 1882-1883 tot stand gekomen VAKVERENIGINGSGEBOUW met een één travee breed achterhuis aan de Groenburgwal, naar een ontwerp van L. Beirer & J.J. Bekker in opdracht van het bestuur van de Maatschappij voor den Werkenden Stand. De gevels zijn opgetrokken in een Neo-Hollandse Renaissance stijl.

N.B. Gelijkstraats bevonden zich o.a. drie restauratiezalen, een boetseerkamer en een docentenkamer. Op de eerste verdieping de grote gehoorzaal, een kleinere gehoorzaal en de bestuurskamer (aan de Groenburgwal). Op de tweede verdieping de gaanderij van de gehoorzaal, een conciërgewoning en een kasteleinswoning met aparte keuken. Tot slot op de zolderverdieping lokalen bestemd voor een meisjesschool, een industrieschool en een directeurskamer.

In 1946 werd de grote gehoorzaal met gaanderij veranderd tot toneelzaal, foyer, zaal, keuken, decorruimte en bijbehorende eengezinswoning door Jac. Bot in opdracht van de Stichting het Nederlandse Volkstoneel. Vanaf dit moment werd het gebouw de Doelenzaal genoemd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1985-1986 verbouwd ten behoeve van het Folkloristisch Danstheater en de Hoofdstad Operette.

Omschrijving

Op een samengestelde rechthoekige plattegrond gerealiseerde op een natuurstenen plint en in rode baksteen opgetrokken verenigingsgebouw bestaande uit een begane grond verdieping, een eerste, een lager uitgevoerde tweede verdieping en een kapverdieping. De gevel wordt boven de goothoogte bekroond door een versierde top met balusters, klauwstukken en een fronton. Het geheel wordt gedekt door een schilddak bedekt met shingles. Voorgevel drie raamtraveeën breed. Gelijkstraats drie rondboogopeningen met zwaar aangezette bogen voorzien van diamantkoppen. In de linker een diepliggend portiek met ingang en door houten stijlwerk onderverdeeld bovenlicht. Twee andere rondboogopeningen eveneens voorzien van toegangsdeuren met door houten stijlwerk onderverdeelde bovenlichten. Gevel begane grond 'gebosseerd' door bandwerk van naast elkaar geplaatste diamantkoppen. Eerste verdieping eveneens voorzien van drie zwaar aangezette in natuursteen uitgevoerde rondboogopeningen. De bogen rusten op uit het muurvlak kragende natuurstenen consoles. De fenêtres à terre met ajour balustrade tonen bovenlichten met driepas. In de bovenste lobcirkel van de driepas een medaillon met beeldhouwde scènes van arbeidende mensen. De vensters worden verticaal onderverdeeld door een natuurstenen stijl. De gevel is verder voorzien van uit het muurvlak kragende diamantkoppen op de hoeken en rondom de boogopeningen.

Tweede verdieping voorzien van rondboogvormige tweelichtvensters gescheiden door brede stijl voorzien van sierconsoles. Iedere boog is voorzien van een sluitsteen. De tweelichtvensters worden aan weerszijden geflankeerd door twee aan twee gekoppelde pilasters. Onder de gootlijst een fries van decoratief tegelwerk.

De topgevel voorzien van tweelichtvenster met driepas.

De verdiepingen worden horizontaal geleed door uitkragende en afwaterende cordonlijsten van natuursteen op sierconsoles die de verdiepingen markeren. Achtergevel, deels zichtbaar vanaf Groenburgwal, toont tuitgevel met schoorsteen in de tuit. Onder de dakrand toepassing van Lombardische bogen.

In rode baksteen opgetrokken gevel aan Groenburgwal één raamtravee breed en bestaande uit drie verdiepingen: begane grond, eerste en een tweede verdieping eindigend in een tuitgevel. Het geheel wordt gedekt door een schilddak. Begane grond verdieping toont een groot hoefijzerboogvormige opening waarin portiek met twee vensters met elk een groot rondboogvormig bovenlicht. De rondboog is voorzien van een sluitsteen, wordt gemarkeerd door horizontaal bandwerk en wordt aan de bovenzijde aan weerszijden geflankeerd door een sierplaatje waarin staat aangegeven 'No' en '24'. Onder de afwaterende cordonlijst een natuurstenen fries waarin is gegraveerd: 'Mij voor den WERKENDEN STAND'. Op de eerste verdieping grote rondboogvormige opening met door natuurstenen en geprofileerde stijl onderverdeeld tweelichtvenster. Bovenlichten in de vorm van een driepas waarbij de bovenste lobcirkel is gevuld met een medaillon met beeldhouwwerk van attributen welke verwijzen naar de arbeid. Markering naar tweede verdieping door middel van waterlijst op consoles. Tweede verdieping met drie gekoppelde rondboogvensters in een door middel van siermetselwerk vormgegeven rondboog. De bogen van het middelste venster rusten op colonnetten, de buitenste op lisenen. Tussen deze lisenen en de hoeklisenen een nis met een halfronnd ingebogen achterveld. De nis wordt afgesloten door een concha, een schelpvormige inham in het muurvlak. In de top van de gevel een rond licht. De randen van de topgevel zijn voorzien van banden in metselwerk. Op de schouders gemetseld sierwerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering Voormalig vakverenigingsgebouw van cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-culturele ontwikkeling (de emancipatie van de arbeidersklasse) alsmede van architectuurhistorische waarde wegens de esthetische kwaliteiten van het ontwerp.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Vergadering en vereniging

Functie

Vakverenigingsgebouw